

Bioforsk Rapport

Bioforsk Report

Vol. 9 Nr. 159, 2014

Skjøtselsplan for slåttemark Sørgården i Blomsøya, Alstahaug kommune

Annette Bär

Bioforsk Nord Tjøtta

Forsidebilde viser slåttemarka i Sørgården, Alstahaug kommune. (Foto: Annette Bär)

Hovedkontor/Head office
Frederik A. Dahls vei 20
N-1432 Ås
Tel.: (+47) 40 60 41 00
post@bioforsk.no

Bioforsk Nord
Tjøtta
8860 Tjøtta
Tel.: (+47) 40 60 41 00
tjotta@bioforsk.no

Tittel/Title: Skjøtselsplan for slåttemark - Sørgården i Blomsøya, Alstahaug kommune
Forfatter(e)/Author(s): Annette Bär

Dato/Date: 29.10.2014	Tilgjengelighet/Availability: Åpen	Prosjekt nr./Project No.: 420276	Saksnr./Archive No.:
Rapport nr./Report No.: 9 (159), 2014	ISBN-nr./ISBN-no: 978-82-17-01357-0	Antall sider/Number of pages: 20	Antall vedlegg/Number of appendices: 4

Oppdragsgiver/Employer: Fylkesmannen i Nordland, miljøvernavdelingen	Kontaktperson/Contact person: Ingvild Gabrielsen
--	--

Stikkord/Keywords: Slåttemark, Sørgården, skjøtsel, kulturlandskap, restaureringsslått	Fagområde/Field of work: Arktisk landbruk og utmark
--	---

Sammendrag: Denne skjøtselsplanen omhandler slåttemarkslokalitet Sørgården på Blomsøya i Alstahaug kommune. Skjøtselsplanen baserer seg på kartlegging av vegetasjon knyttet til slåttemarkene. Planen anbefaler tiltak for restaurering og skjøtsel av slåttemark på Sørgården i form av fortsatt tradisjonell slått i de intakte slåtteeengområdene, samt restaureringsslått i områder med gjengroingsarter.
--

Fylke/County:	Nordland
Kommune/Municipality:	Alstahaug
Sted/Lokalitet:	Sørgården

Godkjent / Approved

Prosjektleder / Project leader

Inger Hansen, konst. avdelingsleder

Annette Bär, forsker

Forord

Denne rapporten beskriver skjøtelsesplan i samsvar med handlingsplan for slåttemark. Arbeidet er utført på oppdrag fra Fylkesmannen i Nordland og grunneier. Planen omfatter en områdebeskrivelse med beskrivelse av naturgrunnlag, artsmangfold, vegetasjonstyper, bruksregime og tilstand, samt at den gir faglig funderte anbefalinger for skjøtsel og restaurering av slåttemarka Sørgården på Blomsøya, Alstahaug kommune.

Generell del (A) er fra skjøtelsesplanmalen, og angir mål og retningslinjer for slåttemarker i Norge generelt. Del A er således ikke forfattet av undertegnede.

Takk til Fylkesmannen i Nordland og grunneier for engasjert samarbeid og verdifull informasjon til prosjektet.

Tjøtta, 28.11.2014

Annette Bär

Prosjektleder

Bioforsk Nord Tjøtta

Innhold

A. Generell del - slåttemark	4
Slåttemarksutforminger i Nord-Norge	4
Generelle råd ved skjøtsel og restaurering av verdifulle slåttemarkar	5
B. Spesiell del: Sørgården slåttemark	7
Søkbare egenskaper	7
Områdebeskrivelse	8
Skjøtselsplan	10
Kilder	13
Vedlegg	14
VEDLEGG 1 - Kart med arealavgrensning	15
VEDLEGG 2 - Kart med skjøtselstiltak	16
VEDLEGG 3 - Bilder	17
VEDLEGG 4 - Artsliste	20

A. Generell del - slåttemark

Slåttemark er arealer som blir regelmessig slått. Semi-naturlig slåttemark, eller såkalt natureng, er slåttemark som er formet gjennom rydding og lang tids tradisjonell slått. De er ofte overflatelyddet, men ikke oppdyrket og tilsådd i seinere tid, og ikke eller meget lite gjødslet. De blir slått seint i sesongen. Slåttemarkene blir eller ble gjerne høstbeitet og kanskje også vårbeitet. Hvordan slåttemarkene har vært skjøttet varierer noe fra sted til sted og hvor man er i landet. Slåttemark er urte- og grasdominert og oftest meget artsrik. Den kan være åpen eller tresatt.

Tresatte slåttemark med styvingstrær som blir høstet ved lauvving er i dag meget sjeldne. Slike såkalte lauvenger ble gjerne beitet om våren, slått en gang seint om sommeren og høstbeitet. I tillegg ble greinene på trærne høstet til lauvfôr med et tidsintervall på 5-8 år. I gammel tid spilte også myr en viktig rolle som slåttearealer (slåttemyr). De fleste jordvannsmyrene i Norge har tidligere vært slått, men myrslåtten opphørte i stor grad for lenge siden og forekom bare noen få steder fram til slutten av 1950-årene. Gjengroingen av slåttemyr går imidlertid gjerne langsomt så flere myrer bærer i dag fortsatt preg av denne høstingen. Det er registrert få lauvenger og slåttemyrer som fortsatt er i hevd.

De ulike slåttemarkene tilhører våre mest artsrike naturtyper med meget stor betydning også for andre organismer enn karplanter. Rundt 70 prosent av våre dagsommerfugler er for eksempel knyttet til åpen engvegetasjon (særlig urterik slåttemark) og en rekke vadefugler bruker strandenger (slått eller beita) som hekkeområder og rasteplasser ved trekk. I tillegg har slåttemark stor betydning for mange truete beitemarksoppper. Slåttemark kan ikke erstattes av beitemarker fordi de inneholder vegetasjonstyper og flere arter som ikke opprettholdes av beite. I sammenligning med beitemarker har slåttemark høyest artsmangfold per m² og også de største bestandene av flere truete engarter. Gjennom historien har de vært, og vil også i framtiden være, viktige "levende genbanker". I tillegg er de bærekraftige økosystemer som har vært et nøkkelelement i norsk landbruk i tusener av år. I løpet av 1900-tallet har de imidlertid blitt blant våre mest truete naturtyper.

Slåttemarksutforminger i Nord-Norge

Den store variasjonen i vår slåttemarksvegetasjon i Norge er foreløpig bare delvis kartlagt. I det følgende har vi likevel forsøkt å peke på noen utforminger av slåttemarksvegetasjon som kan sees som karakteriske for Nord-Norge og dermed gir denne regionen et særskilt forvaltningsansvar. Vi gir også eksempler på noen verdifulle lokaliteter.

I Nordland finnes fine dunhavreenger med forekomst av bl.a. rødflangre, brudespore, vill-lin, harerug, fjellfrøstjerne og jåblom på skjellsand. Slik eng er tidligere registrert bl.a. på Kjerringøy, Bodø kommune. Ved Kvarv i Sørfold fantes en annen utforming av dunhavreeng med arter som gulmaure, gjeldkarve og småengkall (Norderhaug 1988). Boreal slåtteeng (G7) finnes også i Nord-Norge, men her mangler sørlige arter (Fremstad & Moen 2001). Artsrike kalkenger finnes bl.a. på Skogsholmen i Vega kommune. Skogstorkenebb-ballblomeng (G13) er karakteristiske for Nord-Norge og tidligere registrert bl.a. ved Jarfjorden i Finnmark med forekomst av bl.a. flere marikåpearter, sølvbunke, fjelltimotei, hvitbladtistel, gulaks, ryllik, småengkall og harerug (Norderhaug 1988). Enger med et spesielt artsinventar er Finnmarksfrøstjerneeng og silkenellikeng (G9) som er registrert i Talvik og Anarjohka i Alta respektive Porsanger, Lebesby, Tana og Sør-Varanger (Alm et al. 1994, Fremstad & Moen 2001). Eksempler i god hevd finnes sannsynligvis ikke lenger, men svakt gjengrodde enger med mye finnmarksfrøstjerne og/eller russkjeks er registrert. Ved Makkenes i Vadsø finnes fine slåttemarkslokaliteter som nå beites. Artsrike rester av tidligere slåttemark i tilknytning til sanddynesystemer (dyneeng W2a,b) finnes fortsatt i Nord-Norge bl.a. i Finnmark. De har imidlertid ikke vært i bruk på lang tid (Vibekke Vange pers. medd.).

Generelle råd ved skjøtsel og restaurering av verdifulle slåttemarkar

Skjøtsel

Beste måten å skjøtte ei gammel artsrik eng på, er å følge opp den tradisjonelle driftsforma, uten gjødsel og med sein slått. Det tradisjonelle slåttetidspunktet har variert noe fra sted til sted avhengig av klima og høyde over havet. Derfor er det viktig å finne ut hva som har vært vanlig på den aktuelle lokaliteten eller i nærområdet fra gammelt av. Slått før 10. juli var imidlertid meget sjeldent.

En bør benytte lett redskap (ljà, tohjuls motorisert slåmaskin eller lettere traktor der det er mulig). Graset må bakketørkes/ev. hesjes før det fjernes. Bakketørkinga viktig for at frøa til engartene både skal få modne ferdig og bli liggende igjen på enga når høyet samles sammen og kjøres vekk.

Enkelte steder har engene i tillegg vært beitet, enten vår eller høst eller begge deler. Bare beiting kan imidlertid ikke erstatte slått, men er det eneste mulighet for skjøtsel i en periode, er storfebeiting det mest skånsomme. De velger ikke ut "godbitene" slik sauene gjør. Beitepresset må i tilfelle ikke være for stort, og en må vente seg noe manuell etterrydding. Der en har tidligblomstrende arter som til eksempel søstermarihånd, er det særlig viktig at en unngår vårbeite.

Restaurering

Når det gjelder restaurering av engar som er i gjengroing og utvidelse av eksisterende slåtteareal er det viktig å ikke sette i gang med mer omfattende restaurering enn det en greier å følge opp med skjøtsel i ettertid.

Dersom det er mange delfelt som skal restaureres, kan det være lurt å ta det trinnvis over flere sesonger. Slik blir det mer overkommelig, og en får en følelse med hvor omfattende de ulike tiltaka er, og hva en kan forvente å få gjennomført per sesong.

Hogst/grovrydding bør helst gjennomføres på frossen og gjerne bar mark, dette for å unngå skader på undervegetasjonen og er samtidig lettvinnt for å få så lav stubbe som mulig. Rydding i snø kan være noe mer tungvint, mindre busker og oppslag kan også ryddes på sommeren når det er tørt og mye av biomassen er samlet i bladene.

I slåtteenger som *ikke* har vært tresatt er det ikke noe poeng å sette igjen noe særlig med trær. Gamle styvingstre må imidlertid spares. Et og annet lauvtre med fin og vid krone kan og få stå. All gran/furu og fremmede treslag (eksempelvis platanlønn) bør fjernes.

Etter hogst er det spesielt viktig at alt ryddeavfall, kvist, stubber og lignende blir samla sammen og brent på egna steder, og aller helst frakta ut av området. Dette for å unngå unødig oppgjødsling. Ryddeavfall som ligger spreidd utover vil elles fort føre til ny dominans av uønska rask- og storvoksen konkurransesterk vegetasjon. Oppflising og spredning av flis i området er av samme grunn ikke å anbefale.

Gjenstående biomasse vil ta opp noe av næringen som frigjøres fra de døde røttene til trær og busker som har blitt ryddet vekk. Dette gir en gjødselseffekt som lett forårsaker oppvekst av uønska nitrogenkrevende arter (som for eksempel bringebær, brennesle). Gradvis gjenåpning er derfor viktig. Gjødslingseffekten sammen med økt lysinnstråling fører gjerne også til en del etterrenning. Det er mest effektivt å slå lauvrenningene i juli, når det er minst energi samla i rotsystemet. Dette faller normalt sammen med slåttetidspunktet. Det kan likevel være nødvendig å rydde lauvrenninger flere ganger utover i første sesongen, og i tillegg året etter.

Osp og or sprer seg ved rotskudd, og rydding kan i mange tilfelle føre til utstrakt renning. Disse kan det derfor lønne seg å ringbarke (sokke). Det bør da skjæres et fem cm bredt band rundt treet nedanfor nederste greina. Det er viktig at snittet er så dypt at all barken forsvinner, slik at transporten av næringsstoff helt sikkert er brutt. Det er lettest å ringbarke om våren. Etter tre sommere må de døde trea fjernes.

Stubber må kappes helt ned til bakken, enten i forbindelse med hogsten eller ved etterrydding på barmark. Større stubber vil gå raskere i forråtning om en skiller barken fra veden med et spett eller lignende, og så stapper jord i mellom. Med unntak av osp og or kan en også unngå renninger på denne måten. Dette kan til eksempel være aktuelt i kanter som hindrer lysinnstråling til slåttemarka.

Problemarter som bringebær- og rosekratt, brennesle, mjødukt eller liknende går normalt ut ved slått, men kan være avhengig av slått flere ganger per sesong i begynnelsen med ljå eller krattrydder. Ev. felt med einstape (bregne) bør slås ned med kjepp (ikke skjæres ned). På denne måten fortsetter bregna med å transportere næring fra røttene, og utarmer så rotsystemet sitt. Den bør så fjernes på høsten.

For mer utfyllende om skjøtsel, restaurering og hevd, se:

Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker som finnes på Miljødirektoratets hjemmesider:

<http://www.miljodirektoratet.no/no/Publikasjoner/Publikasjoner-fra-DirNat/Annet/Skjotselsboka/>

B. Spesiell del: Sørgården slåttemark

Søkbare egenskaper

Navn på lokaliteten Sørgården slåttemark		Kommune Alstahaug		Områdenr. 182040130					
ID i Naturbase		*Registrert i felt av: Annette Bär		Dato: 04.07.2014					
Eventuelle tidligere registreringer og andre kilder (skriftlige og muntlige) Bär, A. & Hatten, L. 2009. Forvaltningsplan for Blomsøya, Hestøya, Skålvær og omkringliggende øyer. Utvalgte kulturlandskapet i jordbruket i Nordland. Biologiske verdier. Bioforsk Rapport 4 (33). Bär, A. & Hatten, L. 2009. Skjøtselsplan for Blomsøya og omegn. Alstahaug kommune. Bioforsk Rapport 4 (31).				Skjøtselsavtale: Inngått år: - Utløper år: -					
Hovednaturtype:		% andel		Utforminger:		% andel			
Slåttemark - D01, 100 %				Svak lågurtslåtteeeng - D0115, 30 %					
Tilleggsnaturtyper:									
Verdi (A, B, C): C		Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.) Bilder							
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11)									
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):				Vegetasjonstyper:	
< 20 m	x	God		Slått	x	Torvtekt		G4 frisk fattigeng. Engkvein-rødsvingel-gulaks-eng G14 Frisk, næringsrik «gammeleng»	
20 - 50 m		Svak	x	Beite	x	Brenning			
50-100 m		Ingen		Pløying		Park/hagestell			
> 100 m		Gjengrodd	x	Gjødsling					
		Dårlig		Lauving					

Områdebeskrivelse

Innledning

Lokaliteten ble befart i juli 2014 av Annette Bär i forbindelse med at slåttemark er en utvalgt naturtype med egen tilskuddsordning for skjøtselstiltak. Befaringen hadde som formål å kartlegge vegetasjonstyper og artsmangfold samt å innhente informasjon om brukshistorie og aktuell drift for å verdisette lokaliteten og utarbeide en skjøtelsesplan.

Beliggenhet og naturgrunnlag

Sørgården ligger lengst sør i Blomsøydalen på Blomsøya i Alstahaug kommune. Slåttemarka er 4,5 daa stor og ligger ved enden av en gruset traktorvei mellom dyrkamark på vest-, nord- og sørsida og naturbeitemark i mosaikk med kystlynghei på østsida (områdenr. 182040115). For å komme til dyrkamarka på sørsiden av lokaliteten blir en vei tidlig slått gjennom slåttemarka som en forlengelse av den grusete traktorveien. På den måten blir slåttemarka delt i to. I nordenden er det satt opp et samlegjerde for sau.

Våningshuset står i midten av slåttemarka. Nord for huset finnes det et bordkledt stabbur og et skur. Et fjøs står i beitemarka på østsida i sørenden, rett ved grensen til slåttemarka.

Berggrunnen domineres av kalkglimmerskifer. Sørgården ligger i mellomboreal vegetasjonssone og i klart oscanisk vegetasjonssesksjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Slåttemarka har et friskt preg og virker noe kalkrik. Naturtypeutformingen «svak lågurtslåtteeeng» (D0115) som består av vegetasjonstypen frisk fattigeng, engkvein-rødsvingel-gulaks-eng (G4) finner man rundt våningshuset. Det er her slåttemarka er mest artsrik. Slåttemarka i nord og sørenden er preget av god næringsforsyning med forekomst av både dyrkede fôrarter og gjengroingsarter. Her kunne det ikke fastsettes en naturtypeutforming. Vegetasjonstypen beskrives som frisk, næringsrik «gammeleng» (G14).

Artsmangfold

I de mest artsrike delene av slåttemarka rundt det gamle våningshuset er vegetasjonen gras- og urterik. Av urter finnes det rødkløver, småengkall, hvitkløver, prestekrage, blåkløkke, engsyre, engsoleie, gulflatberg, enghumbleblom, fuglevikke, sumpmaure, hvitbladtistel, myrhatt, marikåpe ssp. og sveve ssp. Av gras og halvgras forekommer bl.a. slåttestarr, dunhavre, smårørkvein, gulaks og engkvein. Mot sør blir vegetasjonen mer frodig og høyvokst og andel arter som indikerer gjengroing og god næringsforsyning øker: hundekjeks, mjødurt, løvetann ssp., strandrør og brennesle. Også arter relatert til dyrking ble registrert: timotei, hundegras, engreverumpe, høymole og kveke.

Øst for det gamle våningshuset, der fôrhekkene er plassert for vinterfôring av sau, finnes det en del hageplanter som blåmunke og ugrasklokke, men også liljekonvall, høymole og mjødurt. I den nordlige delen av slåttemarka er vegetasjonen dominert av gjengroing og nitrophile arter som hundekjeks, geitrams, mjødurt, brennesle og skogstorkenebb.

Det ble ikke funnet rødlistede arter.

Bruk, tilstand og påvirkning

Slåttemarka har blitt slått kontinuerlig i mange generasjoner. Slåttemarka slås med tohjulstraktor og med ljà langs kantene. Graset hesjes og høyet lagres i stabburet og brukes til vinterfôr. I følge grunneieren har arealet verken blitt overflatedyrket, sådd i eller brukt kunstgjødsel på. Likevel finnes det en del fôrplanter og nitrophile arter, spesielt i sørenden av lokaliteten. Spredning fra dyrka mark i nærheten er mulig. Slåttemarksarealet brukes også til høstbeite i forbindelse med sankning i slutten av september. Utover vinteren fram til begynnelsen av mai kan sau av gammel norsk rase også beite på slåttemarka. På den tiden av året får de også tilskuddsfôring i form av høy i en fôrhekk som er plassert i slåttemarka øst for det gamle våningshuset. Nordenden av slåttemarka er dominert av gjengroingsarter.

Fremmede arter

Hageplantene blåmunke og ugrasklokke ble registrert øst for det gamle våningshuset.

Skjøtsel og hensyn

Det er viktig å opprettholde slått som skjøtselsmetode med sein slått og etterfølgende hesjing. Gjødsling og jordbearbeiding bør unngås i slåttemarka. Den nordlige delen fram til stabburet bør slås to ganger per år i 3-4 år framover for å restaurere den delen av slåttemarka som er preget av gjengroingsarter. Det anbefales å flytte fôrhekken ut av området for å redusere forstyrrelse av vegetasjonen i form av tråkk og ekstra næringstilførsel ifm. vinterfôring. Ellers vil de etablerte hageplantene og ugrasarter trolig spre seg enda mer i slåttemarka. Det er viktig at graset slås helt ut i kanten, spesielt langs gjerdet på østsida hvor det finnes en del mjørdurt, geitrams og hundekjeks.

Del av helhetlig landskap

Lokaliteten på Sørgården er en liten slåttemark som ligger i Blomsøydalen med både dyrket areal, naturbeitemark, kystlynghei og (plantet) skog rundt. Blomsøya er et av områdene som har fått status som utvalgt kulturlandskap i jordbruket.

Verdibegrunnelse

Med sine totalt 4,5 daa er slåttemarka forholdsvis liten. Den har blitt ekstensiv drevet med kontinuerlig slått i lang tid. Den mest verdifulle delen av lokaliteten ligger rundt bebyggelsen, mens den nordlige delen og større deler i sør er preget av gjengroing og god næringsforsyning med påfølgende redusert artsmangfold. I tillegg finnes det spredning av fôrplanter og hageplanter. Arealet virker oppdelt på grunnen av den slåtte traktorveien på langs gjennom lokaliteten og aktiviteter rundt vinterfôring av sau (samlegjerde, fôrhekk, m.m.). Området får verdi som lokalt viktig (verdi C). For å beholde statusen er det viktig at det gjennomføres restaurerings slått på den nordlige delen og at traktorveien ikke utvides.

Skjøtselsplan

DATO skjøtselsplan: 29.10.2014

UTFORMET AV: Annette Bär

FIRMA: Bioforsk Nord Tjøtta

UTM : 33W 375932/7309067

Gnr/bnr.: 19/1

AREAL (nåværende): 4,5 daa

AREAL etter evt.restaurering:

Del av verneområde? Nei

Vurdering av slått

87 %, ca. 3,9 daa., kategori (b), middels tung slått - for eksempel bratt, men jevnt

13 %, ca. 0,6 daa, kategori (d), restaureringsslått - gjengroingsarter, 2 ganger slått ønskelig

Mål

Hovedmål for lokaliteten:

Skape en mer homogen slåttemark basert på tradisjonell bruksform og bruksintensitet med redusert andel av nitrophile arter og gjengroingsarter.

Konkrete delmål:

- Opprettholde artssammensetning karakteristisk for tradisjonelt drevet seminaturlig grasmark generelt og slåttemark spesielt. Dette gjelder spesielt den mest verdifulle slåttemarka rundt husene.
- Arealet skal holdes i hevd som slåttemark (gjengroingstilstand skal betydelig reduseres), gjerne i kombinasjon med beite utover vinteren.
- Fremmede arter og problemarter (hageplanter) som representerer høy risiko for stedegent biologisk mangfold skal på sikt være fraværende.

Tilstandsmål arter:

- Beholde artsinventaret med innslag av arter typiske for kalkholdig ugjødsla kulturmark og slåttemark, herunder prestekrage, blåklokke og småengkall.

Mål for bekjempelse av problemarter/gjengroing:

- Førhekken flyttes ut av slåttemarka. Hageplanter og gjengroingsarter på føringsplassen fjernes.
- Gjennom restaureringsslått (2 slåtter per år) i den nordlige delen, skal dette område på sikt kunne bli definert som en intakt slåttemark.

Aktuelle tiltak

	Prioritering (år)	Ant daa og kostnad
<p>Generelle tiltak:</p> <p>I intakte slåttemarksområder bør slått skje etter frøsetting (etter 10. juli) og gresset bakketørkes eller hesjes i noen dager, slik at frøene får tid til å falle av. Høyet må fjernes etter tørking for å unngå gjødslingseffekter og for å få nok lystilgang til spirende planter.</p> <p>Arealet slås med tohjulstraktor.</p> <p>Arealene kan gjerne beites fra høsten og utover vinteren fram til våren.</p> <p>Gjødsling og annen næringstilførsel bør ikke skje.</p> <p>Se for øvrig del A for slåttemark i skjøtelsesplanen.</p>	Årlig	3,9 daa middels tung slått
<p>Aktuelle restaureringstiltak, utover de generelle:</p> <p>Den nordlige delen av slåttemarka som er preget av gjengroing bør slås tidlig (før sankthans) og gjerne to ganger i løpet av sesongen. Ved restaurering av slåttemark må graset fjernes rask for å sikre lystilgang, forhindre frøspredning av uønskete arter og begrense gjødseleffekten ved nedbryting av materialet. Restaureringsperioden anslås å vare i 3-4 år før bestanden av gjengroingsarter er betydelig redusert, men dette må tilpasses virkningen av restaureringsslåtten.</p> <p>Dersom bestanden av hundekjeks ikke reduseres anbefales å kutte/slå av blomsterstenglene like under blomsterstanden ved full blomstring. Plantene skal ikke kuttet nede ved bakken, da dette stimulerer planten til å sette ekstra mange sideskudd.</p> <p>Hageplanter rundt fôrhekken og spredning av disse inn i slåttemarka bør fjernes manuelt med luking.</p> <p>Fôrhekken bør flyttes ut av slåttemarka.</p>	<p>2015-2019 (eller fram til ønsket resultat er oppnådd)</p> <p>2015</p> <p>2015</p>	<p>0,6 daa restaure- ringsslått</p> <p>Ca. 1500 kr</p>

Utstyrsbehov: tohjulsåmaskin, gjerding

Oppfølging

Skjøtselsplanen skal evalueres innen: 5 år

Behov for registrering av spesifikke artsgrupper: ingen behov

Tilskudd søkt år: 2014

søkt til: utarbeiding av skjøtselsplan

Tilskudd tildelt år: 2014

tildelt fra: Tilskuddsordning for utvalgte naturtyper

Skjøtselsavtale parter: ingen avtale

Ansvar

Person(-er) som har ansvar for iverksettelse av skjøtselsplanen:

Grunneier Sølvi Henriksen utfører tiltak i området.

Fylkesmannen i Nordland v/ miljøvernavdelinga har ansvar for oppfølging og veiledning i tråd med handlingsplan for slåttemark, dersom området faller under rammevilkårene.

Kilder

Bär, A. & Hatten, L. 2009. Skjøtselsplan for Blomsøya og omegn. Alstahaug kommune. Bioforsk Rapport 4 (31).

Bär, A. & Hatten, L. 2009. Forvaltningsplan for Blomsøya, Hestøya, Skålvær og omkringliggende øyer. Utvalgte kulturlandskapet i jordbruket i Nordland. Biologiske verdier. Bioforsk Rapport 4 (33).

Direktoratet for naturforvaltning. (2007). Kartlegging av naturtyper - Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13 2.utgave 2006 (oppdatert 2007).

Fremstad, E. (1997). Vegetasjonstyper i Norge. - *NINA temahefte* 12: 279.

Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S. & Skjelseth, S. r. (2010). Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.

Norderhaug, A., Austad, I., Hauge, L. & Kvamme, M. (1999). *Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker*: Landbruksforlaget.

Svalheim, E. (2013). Naturtypenavn - slåttemark. (Ny faktaark for Slåttemark utformet av Ellen Svalheim 22.2.12, revidert 7.03.2014).

Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss.

Vedlegg

Nr	Emne
1	Kart med arealavgrensning
2	Kart med skjøtselstiltak
3	Bilder
4	Artliste

VEDLEGG 1 - Kart med arealavgrensing

Figur 1. Avgrensning av slåttemarkslokaliteten på Sørgården, Blomsøy i Alstahaug kommune. Bygninger er tatt ut av arealet. Lokaliteten er verdisatt til C, lokalt viktig.

VEDLEGG 2 - Kart med skjøtselstiltak

Figur 2. Skjøtselstiltak for slåttemarka på Sørgården, Blomsøy i Alstahaug kommune.

VEDLEGG 3 - Bilder

Bilde 1. Slåttemarka i Sørgården sett mot nord. En traktorvei ble slått tidlig for å komme til dyrka mark sør for lokaliteten. (Foto: A. Bär).

Bilde 2. Slåttemarka med det gamle våningshuset. På høyre siden grenser naturbeitemark til lokaliteten. (Foto: A. Bär).

Bilde 3. Den fineste delen av slåttemarka vises i forgrunn. I sørenden av lokaliteten på grensen til naturbeitemark ligger fjøset. (Foto: A. Bär).

Bilde 4. Fôrhekken er plassert på østsida av det gamle våningshuset hvor det også finnes en del hageplanter og nitrophile arter. (Foto: A. Bär).

Bilde 5. Kanten mot gjerde i øst er dominert av gjengroingsarter som mjødurt, geitrams og hundekjeks. (Foto: A. Bär).

Bilde 6. Den nordlige delen er preget av gjengroing spesielt med hundekjeks og løvetann. Her ligger også samlingsgjerdet for sauene. (Foto: A. Bär).

VEDLEGG 4 - Artsliste

(ikke fullstendig)

Bekkeblom
Blåklukke
Blåmunke
Brennesle
Då
Engfrytle
Enghumleblom
Engkvein
Engrapp
Engreverumpe
Engsnelle
Engsoleie
Engsyre
Fulgevikke
Gulaks
Gulflatberg
Hestehavre
Hundegras
Hundekjeks
Hvitbladtistel
Hvitkløver
Høymole
Karve
Klengemaure
Kveke
Liljekonvall
Løvetann sp.
Marikåpe sp.
Mjødurt
Myrhatt
Prestekrage
Rødkløver
Rødsvingel
Skogstorkenebb
Skvallerkål
Slåttestarr
Smyle
Småengkall
Smårørkvein
Strandrør
Sumpmaure
Timotei
Ugrasklokke
Øyentrøst sp.